

Beweging voor

najaar 2015 – jrg.50

GEWELDLOZE KRACHT

*Informatie-bulletin voor ieder die
belang stelt in het streven van de*

Stichting voor Actieve Geweldloosheid, Postbus 288, 5280 AG Boxtel.

ISSN: 1572-2961

TRAINEN VOOR EEN MEER GEWELDLOZE WERELD

Augustus j.l. vond de eerste Internationale ToNoWo-training plaats in Den Haag.

ToNoWo betekent Towards a Nonviolent World (Naar een Geweldloze Wereld) en is opgericht om trainingen te geven. Het initiatief hiervoor werd genomen door Nina Koevoets (zie blz.4).

Aan de 2-weekse training in Den Haag namen 6 Italiaanse, 6 Turkse en 6 Nederlandse jongerenwerkers deel (tussen de 18 en 35 jaar), waaronder een Kroatische en een Indiase deelnemer die in ons land studeerden. De training werd aangevraagd door de SVAG bij, en gefinancierd door, het ERASMUS+-Programma, een omvangrijk educatieproject van de Europese Unie dat tot 2020 loopt.

“Geweldloosheid is veel breder dan ik ooit wist”

Tijdens de training werd onder andere geoefend met geweldloze methoden van communicatie en conflictantering; inzicht in de relatie en toepassing van geweldloosheid met betrekking tot gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen, mensenrechten, milieu en economie, je eigen dagelijks leven; trainingswerk gericht op het bevorderen van samenwerking en kwaliteitsontwikkeling in het jeugdwerk; het bevorderen van actief burgerschap en volwaardige sociale deelname van ieder. Het twee weken samenzijn, met als voertaal Engels, zorgde ook voor veel uitwisseling op persoonlijk, cultureel en professioneel vlak.

De deelnemers waren enthousiast over de training, wat bleek uit hun evaluaties waarin een van hen onder andere schreef: “Geweldloosheid is veel breder dan ik ooit wist voordat ik naar deze training kwam.” Inmiddels zijn er al een aantal berichten binnengekomen van deelnemers die het geleerde in de praktijk hebben kunnen toepassen.

*De enthousiaste deelnemers tijdens
de training! (Den Haag, aug.2015)*

Voortzetting

Plannen voor een nieuwe training in Nederland zijn er al. Daarin zal extra aandacht gegeven worden aan verdeeldheid (fragmentatie) en radicalisering in samenlevingen. Ook ligt er een afspraak van Nina met Annamaria Papini (de Italiaanse trainster die er in Den Haag bij was) om najaar 2016 een ToNoWo-training in Engeland te geven.

Meer informatie

Gewerkt wordt aan een uitvoerig verslag van de 1ste ToNoWo-training. Voor meer informatie, en om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen, zie: www.towardsanon-violentworld.wordpress.com of via het zoekwoord: ToNoWo.

Uw donatie voor ons werk is zeer welkom

OORZAKEN WEGNEMEN + VAARDIGHEDEN LEREN

8 manieren om terreur geweldloos aan te pakken

“Wie kent recente situaties waarin terreur via geweldloze methoden is aangepakt?”

Deze uitdagende vraag lag aan de basis van een uitgebreid onderzoek in 2009 door studenten van het Swarthmore College (Pennsylvania, USA). Elke bij het onderzoek betrokken student koos een land waar in de afgelopen zestig jaar terreuraanslagen werden gepleegd.

Vredesonderzoeker en -activist George Lakey, die het project leidde, had 8 niet-militaire technieken tegen terreur gevonden die in een aantal landen succesvol toegepast waren. De studenten gingen vervolgens na, in het land van hun keuze, welke van de 8 technieken daar gebruikt werden en met welk gevolg. Sommige studenten, die er van overtuigd waren dat een militaire aanpak cruciaal is, ontdekten andere mogelijkheden. Door de twee of drie methoden die in sommige landen met succes ingezet waren, beseften ze dat er nog een aanmerkelijk onontgonnen potentieel was. En wat als landen alle instrumenten zouden inzetten, nog versterkt door de bundeling ervan? De 8 methodes waren:

1. Verbondenheid opbouwen in relatie tot een infrastructuur van economische ontwikkeling

Armoede en terrorisme zijn indirect met elkaar verbonden. Economische ontwikkeling kan deelname aan terreur verminderen en bondgenoten winnen, vooral als de ontwikkeling op een democratische manier plaatsvindt. Het terrorisme van het Ierse Republikeinse Leger, bijvoorbeeld, nam flink af door het opzetten van wijkprojecten, banen scheppen en economische ontwikkeling bevorderen.

2. Culturele uitsluiting verminderen

Zoals Frankrijk, Engeland en andere landen hebben geleerd is het buitensluiten van een bevolkingsgroep noch veilig of verstandig; terrorisme ontwikkelt zich onder dergelijke omstandigheden. Dit geldt ook op mondiaal niveau. Vaak zijn vormen van uitsluiting onbedoeld, maar het effect ervan kan mensen tot terreurdaden motiveren. ‘Persvrijheid’, bijvoorbeeld, kan tot ‘provo-

catie’ leiden als het een al gemarginaliseerde bevolkingsgroep raakt, zoals Moslims in Frankrijk. Toen Engelstalig Canada zijn neerbuigende houding verminderde naar het Franstalige deel nam de terrorisme-dreiging af.

George Lakey (1937) met zijn kleindochter tijdens een bijeenkomst van de Occupy-beweging in Philadelphia (USA)

Stichting voor Actieve Geweldloosheid

Postbus 288
5280 AG Boxtel
Bankrekening:
NL93 INGB 0000 2665 51
Telefoon: 0411-672783
E-mail:
info@geweldloosactief.nl
Website:
www.geweldlozekracht.nl

DOELSTELLING

De Stichting voor Actieve Geweldloosheid stelt zich ten doel: het geweldloos bevorderen van een rechtvaardige samenleving waarin mensen op een geweldloze wijze met elkaar en met het milieu omgaan.

BESTUUR / MEDEWERKERS

Hans Feddema, Benno Houweling,
Nina Koevoets, Irene Peters,
Wim Robben, Henk bij de Weg.

BLADEN

“Geweldloze Kracht”, gratis voor- en najaarsbulletin.

(*) “Samen voor Vrede”, gratis webblad: www.samenvoorvrede.nl
Zie ook: www.aktieagenda.nl

3. Geweldloze protest- en campagne-methoden door sociale bewegingen, plus ongewapende burger vredeshandhavers

De stijging of daling van de steun aan terrorisme is vaak sterk beïnvloed door sociale bewegingen die een geweldloze strijd voerden. Zo pakte de Burgerrechtenbeweging in de VS de dreiging van de Ku Klux Klan geniaal aan. Door de geweldloze tactiek verminderde de aantrekkingskracht van de KKK. Op internationaal terrein is sinds de jaren '80 een veelbelovend aanvullend instrument ontwikkeld, op basis van geweldloze methoden: de Internationale Vredesbrigades ("Peace Brigades International / PBI")

4. Pro-conflict educatie en training

Het is ironisch dat terreur zich vaak ontwikkelt als een bevolking probeert conflicten te onderdrukken, in plaats van de uiting en de achtergrond ervan serieus te nemen. Een methode om terreur te verminderen is het ontwikkelen van een 'pro-conflict-houding', en jongeren en volwassenen geweldloze vaardigheden (als 'geweldloze communicatie' en 'geweldloze conflicthantering') aan te leren.

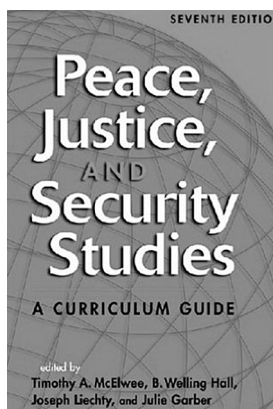
5. Post-terreur herstel-programma's

Niet alle terreur kan voorkomen worden, evenmin als alle misdaad voorkomen kan worden. We moeten in gedachte houden dat terroristen vaak als doel hebben de tegenstellingen in de samenleving te vergroten. De haviken aan de ene kant 'bewapenen' de haviken aan de andere

Op verzoek van een groep Amerikaanse experts op het gebied van terreurbestrijding lichtte George Lakey de 8 aspecten toe. Zij bevestigden dat deze methoden inderdaad gebruikt zijn en in een bepaalde mate ook succesvol waren. In principe zagen ze geen probleem in het ontwikkelen van een uitgebreide strategie welke deze aspecten zou bundelen zodat ze elkaar versterken. Het enige probleem dat ze zagen was om regeringen zo ver te krijgen. Anderzijds kunnen ook via onderzoek en door burgerinitiatieven deze aspecten verder ontwikkeld en aangemoedigd worden.

Verdere stappen

Behalve deze 8 mogelijkheden zou de lijst verder uitgebreid kunnen worden met veel meer voorbeelden die onder andere door kritische commentatoren gegeven worden. Gelukkig wordt steeds meer ingezien dat een teveel aan water in een overstromende rivier gieten betekent dat je bezig bent 'de bovenkant van het geweld (de gevolgen)' te bestrijden, in plaats van 'de onderkant van het geweld (de

In dit boek (543 pag. / 2009) staat een samenvatting van dit onderzoeksproject, evenals een groot aantal andere Vredes- en Veiligheidsstudies en artikelen

kant, zoals in veel conflicten te zien is.

Herstel-programma's ontwikkelen veerkracht, zodat mensen niet verstarren door angst en tot zichzelf waarmakende voorspellingen komen. De grote stap voorwaarts in trauma-therapie is voor deze techniek van belang evenals nieuwe rituelen zoals de Noren gebruikten na het terreurbloedbad in 2011.

6. Politie mensen als vredesagenten

Politiewerk kan veel doeltreffender worden door meer nadruk te leggen op het contact in de wijk en de sociale afstand te verkleinen tussen politie en buurt. Voor deze aanpak wordt in diverse landen al gekozen.

7. Tot andere politieke besluiten komen

Regeringen nemen soms beslissingen die om een terroristische reactie vragen, ja zelfs smeken. Luchtmacht-adviseur Robert A. Pape liet zien dat de Verenigde Staten dit herhaaldelijk doet, vaak door zijn troepen in een ander land te stationeren. In het enkele jaren geleden verschenen boek 'Cutting the Fuse' ('Haal de lont eruit') geven hij en James K. Feldman voorbeelden van regeringen die terreurdreiging verminderden door met dergelijke roekeloze besluiten te stoppen.

8. Onderhandelingen

Regeringen zeggen vaak 'we onderhandelen niet met terroristen', maar als ze dat zeggen is dat veelal niet waar. Regeringen hebben vaak terrorisme verminderd of uitgeschakeld via onderhandelingen, welke steeds verder geperfectioneerd worden.

oorzaken)' aan te pakken. Een groot gevaar dat nog nauwelijks onderkend wordt is de tsunami aan vermaaksgeweld dat via films, televisie en internet baby tot hoogbejaarde bereikt en tot een toenemende 'gewelddadisering van de wereldsamenleving' aan het leiden is met alle gevolgen, in de komende tien jaar, van dien. Internationale afspraken, een flinke belasting op geweldsvertoon (te gebruiken voor educatie in vreedzame omgangskunde, het verminderen van geweldgebruik en van indirecte en directe geweldspromotie, slachtofferhulp), en een herbezinning op waar we mee bezig zijn, zou deze 'normalisatie van het geweld' en aantasting van ons wezen kunnen terugdringen. Bijna alle landen willen zich (na de klimaat-top in Parijs) gaan inzetten voor een beter 'milieu-klimaat'. Nu nog ieders inzet voor een mondiaal **'menswaardig klimaat'**.

Bron:

- het oorspronkelijke artikel, dat hier in bewerkte en enigszins geactualiseerde vorm is weergegeven, is te lezen via <http://wagingnonviolence.org> te openen, en aanklikken: 8 ways to defend against terror nonviolently.
- via de zoekregel: Peace, Justice, and Security Studies a curriculum guide, is meer over de in dit artikel vermelde publicatie te lezen. Wie belangstelling voor dit boek heeft kan ons mailen (info@geweldloosactie.nl) of schrijven (SVAG, Postbus 288, 5280 AG Boxtel) zodat we hierover meer informatie kunnen geven en desgewenst een groter aantal bij de uitgeverij in Amerika bestellen.

Dialoog voor Vreedzame Verandering

Begin september nam Nina deel aan de 5-daagse training 'Dialogue for Peaceful Change' die door de Nederlandse Stichting Oikos in het Corry Meela Center (Belfast) gegeven werd. Dit centrum werd in 1965 opgericht om te werken aan vrede en verzoening in Noord-Ierland maar heeft inmiddels een internationale omvang gekregen met ongeveer 40 betaalde medewerkers en ruim 10.000 mensen die jaarlijks naar het centrum komen. Haar boeiende verslag over de training is te lezen in ons websiteblad www.samenvoorvrede.nl.

Op reis naar Israel-Palestina met 35 bevlogen jongeren

In november ging Nina naar Israel-Palestina, om een studiereis te begeleiden van 'Horizons', een jongerenorganisatie die in 2014 is opgericht. De 35 deelnemers kwamen uit zeven verschillende Europese landen. In www.samenvoorvrede.nl schrijft ze onder andere over de diverse constructieve acties van Palestijnse burgers. Een van hen zegt: "Wij willen onszelf niet als slachtoffers zien. We willen niet weglopen voor onze problemen. En we willen niet meedraaien in de neerwaartse spiraal van geweld. Er is een vierde weg, die van geweldloze actie: we transformeren woede in iets constructiefs en zo bouwen we aan vrede en rechtvaardigheid."

Een geweldloze familie in het Zuiderpark in Den Haag

Deelneemster aan de 1ste ToNoWo-training (aug.2015), Marieke Lisette van Andel, deelt haar ervaringen en schijft onder andere: "Het resultaat van de training? Mooie herinneringen, concrete kennis en een goed netwerk." Lees meer via www.samenvoorvrede.nl.

Over Nina

Het initiatief, voor het ToNoWo-trainingswerk (Towards a Nonviolent World), werd genomen door Nina Koevoets (31) die, na haar studie Conflict-Resolution in Amsterdam, in het 'Metta Center for Nonviolence' (Californië) een intensieve training volgde. Daarna werkte ze geruime tijd bij vredesprojecten in India, Palestina en de VS, waarna ze najaar 2014 met de SVAG in contact kwam die haar graag ondersteunt om ToNoWo-trainingen op te zetten. [Samen met een andere deelneemster aan de training van het Metta Center (in 2009) is Nina (rechts op de foto) tijdens een straat-actie in gesprek met een buurtbewoner.]

